1 නූතන සාහිත්‍යාංග කිහිපයක්

කෙටිකතාව

කෙටිකතාව යනු මූලික අදහසක් ඉදිරිපත් වන සේ අත්දැකීමක් හා බැඳුණු සංසිද්ධියක ඉස්මතු කරන කලා නිර්මාණයකි. සාමාන්‍ය වශයෙන් කෙටිකතාවක විවරණය වන්නේ, සීමිත චරිත සංඛ්‍යාවක් පමණි. එක් සිද්ධියක් හෝ සිද්ධි කිහිපයක් හෝ පාදක කර ගෙන නිර්මාණය කෙරෙන කෙටිකතාවක මුඛ්‍ය පරමාර්ථය වනුයේ, කිසියම් විශේෂිත එක් කාරණයක් හුවා දැක්වීම ය.

කෙටිකතාව හැඳින්වීම සඳහා දිය හැකි නිර්වචන බොහෝ ය. ඒ අතර, කෙටිකතාව වූකලී ජීවිතයෙන් පෙත්තකැයි (A slice of life) යන ඇන්ටන් චෙකොෆ්ගේ විවරණය, අතිශය අර්ථසම්පන්න වේ.

ප්‍රමාණයෙන් කෙටි වූ නිර්මාණ කෙටි කතා යනුවෙන් හැඳින්වීම සාවද්‍ය වේ. ලෝක සාහිත්‍යයෙහි එන ශ්‍රේෂ්ඨ කෙටිකතා හැම එකක් ම කෙටි නොවේ. ඒවා අතර පිටු සියය ඉක්මවන දීර්ඝ කෙටිකතා දක්නට ලැබේ. ඇන්ටන් චෙකොෆ්ගේ පළගැටියා, හයේ වාට්ටුව වැනි කෙටිකතා ඊට නිදසුන් ය.

ප්‍රතිභාපූර්ණ නූතන සිංහල කෙටිකතාකරුවකු, වන දයාසේන ගුණසිංහ කෙටිකතාව නිර්වචනය කෙළේ මෙපරිදි ය.

"කෙටිකතාව යනු කවරේදැයි එකම වැකියකින් පවසන ලෙස යමකු මට කිවහොත්, කෙටිකතාව යනු ජීවිතයේ සමීප රූපයකැයි මම කියන්නෙමි. නිර්වචනයක් වශයෙන් එම කියමන කිසිසේත් ම පරිපූර්ණ නොවන බවට විවාදයක් නැත. එහෙත් කෙටිකතාවේ සමස්ත ස්වභාවය පිළිබඳ ඉඟියක්, ඒ තුළ ගැබ් වී ඇතැයි මම සිතමි."

(දයාසේන ගුණසිංහ - **කේතුමතී හෝටලයේ රාත්‍රියක්** - 1990)

එමෙන් ම සමාජ ජීවිතයෙන් අංශු මාත්‍රයක් නිරූපණය කරන රචනය කෙටි කතාව බව කේ. ජයතිලක මහතා පවසයි. එමතු නොව අර්ථවත් ලෙස චරිතාංගයක් හෝ චරිතයක් මතු කරන ප්‍රබල අවස්ථාව කෙටිකතාව බව ඒ.වී. සුරවීර මහතා පවසයි.

වර්තමාන කෙටිකතාව, ලොවෙහි පැරණිතම කතා කලාවක නවීනතම ස්වරූපය වෙයි. බෞද්ධ ජාතක කථා ද, හිතෝපදේශයේ එන උපදේශ කථා ද, පංචතන්ත්‍රයේ උපමා කථා ද, ක්‍රිස්තු පූර්ව දෙදහසටත් පෙර මිසරයේ බිහි වුණු කතාන්තර ද, ක්‍රිස්තු පූර්ව හයවැනි සියවසෙහි විසූ ග්‍රීක ජාතික වහලෙකැයි සැලකෙන ඊසොප්ගේ උපමා කතා ද, එමෙන් ම ග්‍රීසියෙහි ලියවුණු කෙටි ප්‍රේම වෘත්තාන්ත ද, අරාබි නිසොල්ලාසයෙහි දැක්වෙන කතාන්තර ද, වර්තමාන කෙටිකතාවේ පූර්වගාමී අවස්ථා ලෙස සැලකීම විවාද රහිත ය. ඉනුත් මෑත කාලයෙක, ඉංග්‍රීසි සාහිත්‍යයේ ජෙෆ්රි චෝසර්ගේ"**කැන්ටබරි කතා**" සහ ඉතාලි ජාතික ජියෝවන්නි බොකැසියෝගේ "**දිකැමරන්**" කතා පන්තිය ද වර්තමාන කෙටිකතාවේ සමීපතම ඥාතීහු වෙති.

සිංහල කෙටිකතාවේ උත්පත්ති ස්ථානය

ගැන අදහස් දක්වන මහ ගත්කරු මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ, ස්වකීය වහල්ලු (1951) නමැති කෙටිකතා සංග්‍රහයට 'කෙටිකතාව' යන මාතෘකාව යටතේ ලියූ දීර්ඝ ලේඛනයෙහි මෙසේ පවසයි.

"අපගේ කවිකොළකාරයා, බටහිර හෝ පෙරදිග හෝ කථා කලාව නොදැන කෙටිකතා රචනා කළ ලේඛකයෙකි. එකල උගත්තු ග්‍රන්ථාරූඪ පැරණි බණ කතා ද පැරණි කවීන් රචනා කළ කව්සේකරය, ගුත්තිලය, කුසදාව ආදි කවි කතා ද කියවීමෙන් ආස්වාදයක් ලැබූහ. එයින් ආස්වාදයක් නොලැබිය හැකි පොදු ජනයාගේ කථා ඇසීමේ කුහුල දුටු කවිකොළකාරයා, සංවේගජනක පුවත් වස්තු කොට ගෙන, ඔවුන් උදෙසා කවියෙන් කෙටිකතා රචනා කෙළේය. අලංකාර ශාස්ත්‍රය හා ව්‍යාකරණය විසින් තළා පෙළා බැඳීමෙන් සීමා නොකරන ලද කල්පනාවත් ශක්තියත් ඇති කවිකොළකාරයා, පණ්ඩිත කවීන්ට වඩා හොඳ කථාකාරයෙක් විය. ඔහු යම් කිසි උගැන්මක් හා ආවේශයක් ලැබී නම්, එය ජන කථාවෙනි. ජන කවියෙනි."

බටහිර ලෝකයේ බිහි වූ කෙටිකතාව ද නීතිරීතිවලින් නොබැඳුණු සාහිත්‍යාංගයකැයි ඔහු තව දුරටත් පෙන්වා දුන්නේ ය.

"බටහිර කෙටිකතාව බෙහෙවින් වෙනස් වූයේත්, විකාසනය වූයේත් එය විචාරකයන්ගේ නීතිරීතිවලින් නොබැඳිනු ලැබූ නිසාය. අපූරු රටවල් සොයා යාත්‍රා කළ නැවියන් මෙන් බටහිර ලේඛකයෝ ද, ගතානුගතික නීතිරීතිවලින් නොබැඳිනු ලැබූ කල්පනාව ඇත්තෝ වූහ."

ඉනික්බිති ව, එසමයෙහි (ඉකුත් සියවසේ මැද භාගයේ දී පමණ), සිංහල කෙටිකතාව වැඩුණු හා විකාශනය වුණු ආකාරය ගැන ඔහු මෙසේ ද සඳහන් කරයි.

"සිංහල කෙටිකතාව ද මෙකල හැඳින්විය යුත්තේ, අතු ඉතිවලින් දිය ලබමින් නඟින නදියක් ලෙසිනි. එය බටහිර කථාව ආශ්‍රයෙන් ම උපන්නක් ලෙස සලකා විවේචනය කිරීම වූ කලී එහි වැඩීම, බටහිර එක ම පරම්පරාවක විචාරකයන් ටික දෙනෙකුන් එල්බ ගත් නීතිරීතිවලින් පිට නොපැන්නීමට කරන වෑයමක් වෙයි. හැම අතින් දිය ලබන නදිය වඩාත් වේගයෙන් බසියි. ඒ බැසීම නිසා එහි දිය පිරිසිදු වෙයි. ගැඹුරු වෙයි. ඉවුරු පළල් වෙයි.

"ඉංගිරිසි කථාවක් ආශ්‍රයෙන් ලියන ලද සිංහල කථාව වුව ද බස, රීතිය, ලේඛකයාගේ ගති, ප්‍රතිභාව හා පරිසරය ද නිසා ගන්නේ පැරණි සිංහල කථාවට මඳක් හුරු ස්වරූපයකි."

බටහිර විචාරකයන් පොදුවේ පහත දැක්වෙන සියලු ම රචනා, කෙටිකතා ලෙස හඳුන්වතැ යි, ඔහු පෙන්වා දුන්නේ ය.

1. එක ම සිදුවීමක් මුල් කොට ගෙන රචිත කථාව
2. චරිතාංගයක් නිරූපණය සඳහා ලියන ලද ආඛ්‍යායිකාව
3. සිදුවීම් කිහිපයක් ඇසුරින් රචිත කථාව
4. කිසියම් අවස්ථාවක මිනිසකුගේ සිතට නැඟුණු හැඟීමක් විවරණය කරනු සඳහා කරන ලද රචනය
5. කෙනකුගේ යටි සිතෙහි සැඟවුණු හැඟීමක් හෙළි කෙරෙන විවරණය
6. උපහාසය හා මායා කථාව (fantasy)

ජෝසෆ් බර්ග් එසන්වීන් නම් විචාරකයා, කෙටිකතාවක් නොවන්නේ කවර ලක්ෂණවලින් යුතු ප්‍රබන්ධ නිර්මාණයක් දැයි පැහැදිලි කරන්නේ මේ අයුරිනි.

1. කෙටිකතාව සංක්ෂිප්ත නවකතාවක් නොවේ.
2. එය උපාඛ්‍යානයක් ද නොවේ.
3. එය කෙටුම්පතක් හෝ දළ සටහනක් හෝ නොවේ.
4. එය චරිත කථාවක් ද නොවේ.
5. එය හුදු චරිතාලේඛයක් ද නොවේ.
6. එය හුදු කතාන්තරයක් ද නොවේ.

ඒ කිසිවක්, ඒ ලෙසින් ම කෙටිකතාවක් නොවන්නේ නම්, කෙටිකතාවක මූලික ගුණාංග කවරේදැයි විමසා බලමු. ජෝසෆ් බර්ග් එසන්වීන් නමැති විචාරකයා, කෙටිකතාවක තිබිය යුතු අංග හතක් ගැන සඳහන් කරයි.

ඔහු පවසන ආකාරයට, හොඳ කෙටිකතාවක් තුළ

1. සියල්ල අබිබවා සිටින එක් ප්‍රබල සිද්ධියක් තිබිය යුතු ය.
2. ඉස්මතු වී පෙනෙන එක් ප්‍රධාන චරිතයක් ද තිබිය යුතු ය.
3. නිර්මාණකරුගේ පරිකල්පනයෙන් බිහි වන නිර්මාණයක් විය යුතු ය.
4. කථා වින්‍යාසයක් තිබිය යුතු ය.
5. කතාවේ සිද්ධි මාලාව එකට කැටි වී තිබිය යුතු ය.
6. කතාවේ සංවිධානාත්මක බව තිබිය යුතු ය.
7. ධාරණාවේ ඒකීයත්වයක් තිබිය යුතු ය.

කෙටිකතාවක තිබිය යුතු එකී අංග ලක්ෂණ දැක්වීමෙන් පසු ව, ජෝසෆ් බර්ග් එසන්වීන් නමැති එම විචාරකයා, කෙටිකතාව නිර්වචනය කොට දක්වන්නේ මතු දැක්වෙන ලෙසිනි.

"කෙටිකතාව වූ කලි අනෙක් සියලු සිද්ධීන් අබිබවා සිටින එක් ප්‍රබල සිද්ධියක් සහ ඉස්මතු වී පෙනෙන එක් ප්‍රධාන

චරිතයක් අනාවරණය කෙරෙන්නා වූ ද, එකට කැටි වී සිටින කථා වින්‍යාසයකින් යුක්ත ව ද, මනා අවයව සංවිධානයක් ඇත්තා වූ ද, ඒකත්වයෙන් යුක්ත ධාරණාවක් ඇත්තා වූ ද කෙටි, කල්පිත ආඛ්‍යානයකි."

වර්තමාන කෙටිකතාව, කතා වින්‍යාසය අනුව බලන විට, අතිශය ම විදග්ධ සංයුතියකින් යුතු සාහිත්‍ය නිර්මාණයක් බවට පත් ව තිබෙනු දැකිය හැකි ය. මේ සම්බන්ධයෙන් සාර්ථක කෙටිකතාවක පැවතිය යුතු ඒකීයත්වය පිළිබඳව ලියොන් සර්මෙලියන් (Leon Surmelian) නමැති විචාරකයා ස්වකීය Techniques of Fiction Writing නමැති කෘතියෙහි දක්වන අදහසක්, මතු සඳහන් ය.

"එක් සිද්ධියක් අනෙක් තැනකට දැමූ කල්හි හෝ ඉවත් කළ කල්හි හෝ, කතාවේ ඒකීයභාවය හෝ පරිසමාප්තිය පලුදු වන පරිද්දෙන් කථා වින්‍යාසයේ අවයව සංස්ථානය සිද්ධ කළ මනා ය. යම් සිද්ධියක් ඇතුළු වීම හෝ නොවීම හෝ හේතු කොට ගෙන, කතාවේ ප්‍රකට ලෙස වෙනසක් ඇති වන්නේ නම්, ඒ සිද්ධිය සමස්තයේ නියම ඉන්ද්‍රියයක් නොවන්නේ ය."

කතාවක් ඉදිරිපත් කිරීමේ ක්‍රම දෙකක් වෙයි. මුල් ක්‍රමය, කතාන්තරයක ස්වරූපයෙන් කතාව ඉදිරිපත් කිරීම ය. අනෙක් ක්‍රමය කතාව කීමෙන් වැළකී පාඨකයාට එය දැක ගන්නට සැලැස්වීම ය. පළමු ක්‍රමය කථනය නමින් ද, දෙවැන්න රූපණය නමින් ද හැඳින්වෙයි. කෙටිකතාවක දී ලේඛකයා විසින් අනුගමනය කළ යුත්තේ, රූපණ මාර්ගයයි. යම් ලේඛකයකු රූපණ මාර්ගය ග්‍රහණය කරගන්නා තෙක් ම, ඔහුගේ කතා

කලාව පූර්ණත්වයට පත් වූයේ යයි කියනු බැරි ය.

නවකතාව

නවකතාව යනු ගද්‍යමය ප්‍රබන්ධයකි. එය කිසියම් කතාවස්තුවක රාමුවක් තුළ සිදු වන අවස්ථාවන්ගේ සහ චරිතයන්ගේ නිරූපණයක් වේ. ඒ අනුව,

1. චරිත හා අවස්ථා නිරූපණය
2. ප්‍රබන්ධ හෙවත් කල්පිත කතාන්තර ස්වරූපය
3. ගද්‍ය ලේඛනයක් වීම.

යන අංග, වර්තමාන නවකතාවේ මූලික අංග වශයෙන් හඳුනා ගත හැකි ය. ලෝක සාහිත්‍ය ඉතිහාසය දෙස බලන විට, සංකල්පනාත්මක හෙවත් කල්පිත ප්‍රබන්ධකරණයේ තුන්වැනි අවස්ථාව සේ ගැනෙන්නේ, නවකතාව ය. මුලින් ම බිහි වූයේ, වීර කාව්‍ය යි. ඉන්දියාවේ ව්‍යාස ඍෂීන් විසින් විරචිත සේ සැලකෙන මහා භාරතයත්, වාල්මීකි ඍෂීන් විසින් රචිත රාමායණයත්, ග්‍රීසියේ හෝමර් විසින් පබඳින ලදැයි සැලකෙන ඉලියඩ් සහ ඔඩිසි යන මහා කාව්‍ය ද්වයයත් ප්‍රබන්ධ සාහිත්‍යයේ මුල් අවස්ථා සේ හඳුනාගෙන ඇත. ඉන් අනතුරු ව ආවේ, ප්‍රේම කාව්‍යයයි. එය ප්‍රබන්ධ ගණයෙහි ම ලා සැලකෙයි.

මේ අනුසාරින් ලෝකයේ ප්‍රබන්ධ සාහිත්‍යය තුළ පැනෙන තුන්වැනි ප්‍රබන්ධ අවධිය ලෙස, නවකතාව බිහි විය. අලුත් ප්‍රබන්ධකරණය "නවකතාව" සේ හැඳින්වීමට පටන් ගැනිණි. එය නවල් (Novel) හෙවත් නවකතාව වනුයේ, "අලුත්" යන අරුතිනි. ඉංග්‍රීසි බසට එම පදය එක් වන්නේ, ලතින් Novellus යන වදනිනි. පුනර්ජීවන යුගයේ මුල් අවධියේ දී, මෙම වදන වහරට එන්නේ, "අලුත් කතාන්තරය" යන අරුත සහිතව ය. සුප්‍රකට ඉතාලි ජාතික ජියෝවන්නි බොකාෂියෝ විසින් ලියන ලද 'දිකැමරන්' කෘතිය හඳුන්වන ලද්දේ, "නොවෙලා" (Novella) යන වදනිනි. 'දිකැමරන්' කතන්දර ඉංග්‍රීසි බසට නැඟීමත් සමඟම, Novel යන පදය, ඉංග්‍රීසි බසෙහි වහරට පැමිණියේ ය.

ගද්‍යයෙන් ලියැවෙන ප්‍රබන්ධ කලා විශේෂයක් ලෙස, නවකතාව ලෝක සාහිත්‍ය වහරට එක් වන්නේ එලෙසිනි.

ගද්‍යයෙන් කරන ලද කල්පිත ප්‍රබන්ධ රචනය, පුරාණ ලෝකය පුරා ම පැතිර ගිය කලාවක් බව පෙනේ. ඒ කෘතීන් හඳුන්වනු සඳහා නවකතාව යන වචනය නොයෙදුණු නමුදු, නවකතාවේ මූලාවස්ථාව සේ සැලකිය යුතු වන්නේ, එකී ප්‍රබන්ධ ය. පසු කාලීන ව යුරෝපීය සාහිත්‍ය සම්ප්‍රදායේ කොටසක් බවට පත් වූ බොහෝ කතාන්තර ආරම්භ වූයේ මිසරයේ ය. ඉන්දියාවේ දී නවකතාවේ පෙර ගමන්කරු සේ හඳුනාගත හැක්කේ, හයවැනි සියවසේ අපර භාගයේ විසූ සංස්කෘත පඬිවරයකු වන දණ්ඩීන් විසින් විරචිත දශ කුමාර චරිතයයි. බොහෝ සාහිත්‍ය විද්වතුන් විසින් සැබෑ ම මුල් නවකතාව ලෙස සලකනු ලබන ගෙංජි කතාන්තරය, ජපන් ජාතික කතුවරියක වන මුරසකි ෂිකිබු ආර්යාව විසින් එකළොස්වැනි සියවසේ දී ලියනු ලැබිණි. 1935 දී එම කෘතිය ඉංග්‍රීසි බසට නැඟුණේ, The Tale of Genji යන නමිනි.

ශ්‍රී ලංකාවේ සිංහල පාඨකයන්ට "නවකතාව" නමැති කලා මාධ්‍යය පිළිබඳව පළමුවරට දැන ගැනීමට ලැබෙන්නේ, දහනවවැනි සියවසේ දී ය. ආදි ම සිංහල නවකතාකරුවන්ට ස්වකීය මාධ්‍යය අවබෝධ කරගැනීමට මහත් පරිශ්‍රමයක් දැරීමට සිදු විණි. එසේ ම, සිංහල පාඨක ජනයාට ද නවකතා මාධ්‍යය වටහා ගැනීමට මහත් ව්‍යායාමයක යෙදීමට සිදු විය. මුල් ම සිංහල නවකථාකරුවෝ ඉංග්‍රීසි

නවකථාවේ ස්වරූපය ඒ හැටියෙන් ම අනුකරණය කිරීමට අසමත් වූහ. කෙසේ වුව ද, සිංහල නවකතාවේ විකාශනය ගැන සිතා බලන විට, මුල් ම අවධියේ පහළ වූ නවකතාකරුවන්ගෙන් ඉමහත් සේවයක් සිදු වූ බව නම් පැහැදිලි ය. ඔවුන් අතින් මෙකී නව කලා මාධ්‍යයට ස්ථිරසාර පදනමක් වැටුණි.

සිංහල නවකතාවේ වර්තමාන ස්වරූපයෙහි මූල බීජය දක්නට ලැබෙන්නේ 1905 වසරේ දී අලුත්ගමගේ සයිමන් ද සිල්වා විසින් ලියා පළ කරන ලද **මීනා** නමැති කෘතිය තුළ ය. ඔහුගේ සෙසු නවකතා අතර, **තෙරීසා** සහ **අපේ ආගම** නමැති කතා දෙක ද දක්නට ලැබෙයි.

මීනා පළ වන්නේ 1905 වසරේ දී ය. එනම්, පියදාස සිරිසේනගේ ඉතා සුප්‍රකට, එමෙන් ම අතිශයින් ම ජනප්‍රියත්වයට පත් වූ 'රොස්ලින් සහ ජයතිස්ස' යන නවකතාව පළවන්ට අවුරුද්දකට පෙර ය.

ඇතැම් සාහිත්‍යවේදීන් පවසන ආකාරයට, ඉංග්‍රීසි නවකතාවේ ආදි කර්තෘවරයා ලෙස සැලකෙන සැමුවෙල් රිචඩ්සන්ට, නවකතාව කුමක්දැයි ඉංග්‍රීසි පාඨකයනට හඳුන්වා දීමේ ගෞරවය හිමිවන්නාක් මෙන් ම, පියදාස සිරිසේනට සිංහල නවකතා ඉතිහාසයෙහි විශේෂ ස්ථානයක් හිමි වෙයි. මුල් ම සිංහල නවකතාව ලියූ ඒ. සයිමන් සිල්වා ලියූ **මීනා, තෙරීසා** හා **අපේ ආගම** යන නවකතා තුනෙන් ම, සිංහල පාඨකයන්ට මෙම අලුත් සාහිත්‍යාංගය පිළිබඳව, පියදාස සිරිසේනගේ නවකතාවලින් පමණ අවබෝධයක් ලබාගත හැකි වී යයි සිතනු උගහට ය.

පියදාස සිරිසේනගේ දෙවැනි නවකතාව නිකුත් වූයේ **අපට වෙච්ච දේ** යන නමිනි. ඉනික්බිති ව ඔහු විසින් ලියන ලද නවකතා **තරුණියකගේ ප්‍රේමය, ඩිංගිරි මැණිකා, වලව්වක පළහිලව්ව, විමලතිස්ස හාමුදුරුවන්ගෙ මුදල් පෙට්ටිය, මහේශ්වරී, ඩෙබර කෙල්ල** ආදිය වේ.

පියදාස සිරිසේන නවකතාකරණයට පිවිසීමෙන් මඳ කලකට පසු ව, සිංහල ප්‍රබන්ධ ඉතිහාසයෙහි දර්ශනය වන මීළඟ කතුවරයා ඩබ්ලියු. ඒ. සිල්වා ය. ඔහුගේ නවකතාකරණය පිළිබඳව මැදහත් විමර්ශනයක යෙදෙන මහාචාර්ය එදිරිවීර සරච්චන්ද්‍ර, ස්වකීය **සිංහල නවකතා ඉතිහාසය හා විචාරය** නමැති සුප්‍රකට ග්‍රන්ථයෙහි මෙසේ සඳහන් කළේ ය.

"වර්තමාන නවකථාවන් අතර විශාල සංඛ්‍යාවක්, සිල්වා මහතාගේ කෘති ය; ඔහුගේ සෑම කෘතියක් ම මහජනයා විසින් ඉතා ආශාවෙන් කියවනු ලැබේ. ඔහුගේ කෘති මෙපමණ ජනප්‍රිය වූයේ, ඒවා සියල්ලක් ප්‍රේම කථා වන හෙයිනි. ඒ මතු ද නොවේ. ධර්මිෂ්ඨයා සෑම විට ම ජය ගන්නා, දුෂ්ටයා පරාජය වන, අවසානයේ දී පෙම්වතුන් එක් වන, මනෝ රාජ්‍යයකට ඔහු පාඨකයා ඇතුළු කරවයි. පාඨකයා හමුවෙහි ඔහු මවාපාන මනෝමය ලෝකය, සිරිසේන මහතාගේ ලෝකය තරම් අභව්‍ය නොවන අතර ම, තාත්ත්වික ලෝකය තරම් දුක් පීඩා ආදියෙන් ගහණ වූවක් ද නොවේ. එය ඉතා රමණීය ලෝකයකි. එබඳු ලෝකයක තාවකාලික වශයෙන් වුව ද විසීමට බොහෝ දෙනා කැමති ය. සැබෑ ලෝකයෙහි මෙන් නොව, සිල්වා මහතාගේ මායා ලෝකයෙහි පෙම්වත්හු සියලු ම බාධා මැඩගෙන තම මනෝරථය ඉෂ්ට කර ගනිති. ඔවුහු ජීවිතාන්තය දක්වා වාසනාවෙන් වෙසෙති. ඔවුන්ට බාධා පමුණුවන්ට තැත් කළ දුෂ්ටයාට නිසි දඬුවම් ලැබේ."

ඩබ්ලියු. ඒ. සිල්වාගේ මුල් ම නවකතාව වන **සිරියලතා නොහොත් අනාථ තරුණිය** පළ වන්නේ 1909 වසරේ දී ය. ඒ වන විට කතුවරයාගේ වයස අවුරුදු දහනවයක් විය.

ඉන් අනතුරුව ලියන ලද කෘතීන් අතර, **ලක්ෂ්මී හෙවත් නොනැසෙන රජිනිය, කැලෑ හඳ, හිඟන කොල්ලා, සුනේත්‍රා නොහොත් අවිචාර සමය, දෛවයෝගය, විජයබා කොල්ලය** යන කෘතීන් ද **ජූලි හත සහ රිදී හවඩිය** යන රහස් පරීක්ෂක නවකතා දෙක ද පාඨකයින්ගේ විශේෂ ප්‍රසාදයට ලක් විය.

මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ සිංහල නවකථා ක්ෂේත්‍රයට අවතීර්ණ වන්නේ, 1914 වසරේ දී රචනා කළ **ලීලා** කෘතියෙනි.

ජනතාව අතර පැවති මිථ්‍යා මත හා ළාමක අදහස් මුලිනුපුටා දැමීමෙන්, සමාජයේ පැවැත්මට ද පාරම්පරික කුල ධර්මවලට ද හානි නොවන ආකාරයේ ප්‍රේම කතාවක් ගොඩ නැඟීම, ඔහුගේ අරමුණ වූ බැව් පැහැදිලි ය.

සිංහල ප්‍රබන්ධ කලාව නව දිසාවකට යොමු කිරීමේ ද, එයට සුවිශේෂ වූ මානුෂික අර්ථයක් දීමේ වාසනා මහිමය ඇති ප්‍රතිභාමත් නවකතාකරුවකු ලෙස මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ නැඟී සිටින්නේ, 1925 දී පළ වූ **මිරිඟුව** නවකතාවෙනි. මෙම නවකතාව මුලින් ම පළ ව ඇත්තේ, **මිරිඟු දිය** යන නමිනි.

සිංහල නවකතාව කලාත්මක මඟකට පිවිසුණේ 1944 දී නිකුත් වුණු වික්‍රමසිංහගේ **ගම්පෙරළිය** කෘතියෙන් බැව් අවිවාදයෙන් පිළිගැනෙන කරුණකි. නවකතාවේ විෂයය පුළුල් කිරීමත්, එය සියුම් කලාත්මක නිර්මාණයක් වශයෙන් අගය කිරීමට සැලැස්වීමත් මෙම නවකතාවෙන් සිදු වූ මහත් ම සේවය වෙයි. නවකතාවක් මගින් කතුවරයකු කිසියම් ජීවන දෘෂ්ටියක් පළ කිරීමට ගත් ප්‍රථම සාර්ථක වෑයම ද, මාර්ටින් වික්‍රමසිංහගේ ගම්පෙරළිය වෙතැයි සැලකීම, සාවද්‍ය නිගමනයක් නොවෙයි. "තුන් ඈඳුතු නවකතාවෙහි" දෙකෙළවරෙහි වන **ගම්පෙරළිය** හා **යුගාන්තය** එකට ඈඳෙන්නේ, පසුව රචනා කරන ලද, **කලියුගයෙනි**.

ගම්පෙරළිය, කලියුගය හා යුගාන්තය යන තුන් ඈඳුතු නවකතාව එකක් වශයෙන් ගත් කල, එය මාර්ටින් වික්‍රමසිංහ පරිණාමවාදය පිළිබඳ දැරූ දාර්ශනික මතාන්තර නිර්මාණාත්මක ලෙස ප්‍රකාශ කරන ලද අවස්ථාවක් සේ ද සැලකෙයි.

1956 දී නිකුත් වුණු මාර්ටින් වික්‍රමසිංහගේ **විරාගය** බොහෝ විචාරකයන්ගේ අවධානයටත් විමර්ශනයටත් ලක් වූයේ ය. සිංහල නවකතා වංසය තුළ අරවින්ද වැනි චරිතයක් බිහි වූ මුල් ම වතාව එය විය. ඊට පෙර එවන් චරිත ලක්ෂණවලින් ද, එවන් ආකල්පයන්ගෙන් ද හෙබි චරිතයක් සිංහල නවකතාව තුළ දර්ශනය නො වීය. එහෙයින් අරවින්දගේ චරිතය අපූර්වයක් සේ ඉස්මතු ව පෙනිණි.

ගම්පෙරළියෙන් පසුව සමාජයත්, මිනිස් ජීවිතයත් දෙස සියුම් අන්දමින් බැලීමට සමත් ප්‍රතිභා සම්පන්න නවකතාකරුවන් කිහිපදෙනකු ම බිහි වූ අයුරු දැක ගත හැකි විය. විශේෂයෙන් ම, ගුණදාස අමරසේකරගේ **කරුමක්කාරයෝ** (1955) හා මාර්ටින් වික්‍රමසිංහගේ විරාගය (1956) ලියැවීමෙන් අනතුරු ව, සිංහල නවකතා කතුවරුන් වඩාත් උත්සුක වූයේ, ජීවිතයේ ඇතැම් ගුඪ ස්ථාන දෙස බලා, ඒ අනුව ජීවිතය යථාර්ථවත් ව විවරණය කිරීමට ය. ඇතැම් ලේඛකයකු මේ ප්‍රශ්න තම නිර්මාණයන්හි දී සාධාරණීයත්වයට පත් කිරීමට සමත් වූ අතර, ඇතැමෙක් එම කාර්යයෙහි දී අසාර්ථක වූහ. ගුණදාස අමරසේකරගේ **යළි උපන්නෙමි** (1960), මඩවල එස්. රත්නායකගේ **පානෙන් අඳුරට** (1963) වැනි කෘතීන් එසේ අසාර්ථක වූ කෘතීන් හැටියට විචාරකයෝ පෙන්වා දෙති.

මෙම කතුවරුන් විෂයය කරගත් අනෙක් ප්‍රශ්නය නම්, සංස්කෘතික ගැටීම් ය.

සංස්කෘතික ගැටීම් යනුවෙන් මෙහි අදහස් කෙරෙන්නේ, ගැමි සමාජයෙන් නාගරික සමාජයට සංක්‍රමණය වීම, ගමෙන් විශ්වවිද්‍යාලයට යාම, ලංකාවෙන් පිටරටකට යාම වැනි අවස්ථා ආශ්‍රයෙන් පැන නැගුණු ගැටීම් සමුදායයි. ඇතැම් විට මේ ප්‍රශ්න අතරෙහි ම, ලිංගික ප්‍රශ්නය ද ගැට ගැසී තිබුණේ ය. මෙම ප්‍රශ්නවලට පොදු ස්වරූපයක් දීමට ගත් ප්‍රයත්න අතර, එදිරිවීර සරච්චන්ද්‍රගේ **මළගිය ඇත්තෝ** (1959) **වල්මත් වී හසරක් නුදුටිමි** (1962), සිරි ගුනසිංහගේ **හෙවනැල්ල** (1960), කේ. ජයතිලකගේ **අප්‍රසන්න කතාවක්** (1963) වැනි කෘතීන් සඳහන් කළ යුතු වන්නේ ය. කලින් සමාජ හා සංස්කෘතික වෙනස්වීම් විෂය කොටගත් සිංහල නවකතාව, පසු ව ලිංගික ජීවිතය ම පදනම් කොටගෙන නැගී සිටින්නට තැත් කළේ වන. එ දවස නවකතා කතුවරුන් ජීවිතයේ එක් ප්‍රදේශයක් ම බලන්නට ගත් තැත නිසාත්, ලිංගික ජීවිතය අද්භූතයක් කොට ඉදිරිපත් කිරීම නිසාත් මෑත යුගයේ ඇතැම් කතුවරයෙක් නවකතාවේ නව ක්ෂේත්‍ර සොයා යාමට පෙලඹී ඇත. මඩවල එස්. රත්නායකගේ **අක්කර පහ** (1959), ලීල් ගුණසේකරගේ **පෙත්සම** (1961), **අත්සන** (1963) සහ කේ. ජයතිලකගේ **චරිත තුනක්** (1963) වැනි කෘතීන්ගෙන් හෙළි වන්නේ ඒ ප්‍රතික්‍රියාවයි. ඉන් අනතුරුව, සිංහල නවකතා ලෝකයට එක් වූ මාර්ටින් වික්‍රමසිංහගේ **කරුවල ගෙදර** (1963), ජී.බී. සේනානායකගේ **මේධා** (1964), **චාරුමුඛ**, **වරදත්ත** සහ කේ. ජයතිලකගේ **දෙලොවට නැති අය** (1964) වැනි කෘතීන් පෙන්වන්නේ, ප්‍රමාද වී හෝ සිංහල නවකතාවේ ක්ෂේත්‍රය, තව තවත් පුළුල්වීමට දරන ලද ප්‍රයත්නයයි.

ඉකුත් දශක පහක තරම් කාලය තුළ සිංහල නවකතාව විවිධ දිසාවනට නැඹුරු වෙමින් සංඛ්‍යාත්මක වශයෙන් අතිවිශාල නවකතා කතුවරුන් පිරිසක් ද, නවකතා අතිමහත් ප්‍රමාණයක් ද අපගේ සාහිත්‍යයට එක් ව ඇති බැව් විශේෂයෙන් සැලකිය යුතු කරුණකි. එතෙකුදු වුවත්, එකී කෘතීන් අතර විශිෂ්ට නිර්මාණ සේ හඳුනාගත හැක්කේ අතිශයින් ම ස්වල්පයක් බැව් ද අමතක නොකළමනා ය.

සිංහල කවිය

සම්භාව්‍ය සිංහල පද්‍ය සාහිත්‍යයේ නිමාවත් සමග තත්කාලීන දේශපාලනික, සමාජයීය හා සංස්කෘතික පසුබිම පාදක කර ගනිමින් 19 වන සියවසේ අග හා 20 වන සියවසේ මුල් භාගයේ දී පමණ 'නූතන සිංහල කවියේ' සමාරම්භය සිදු වෙයි. පුරාතන පද්‍ය සාහිත්‍යයෙහි වූ ආගමික මුහුණුවර පූර්ව නිශ්චිත කාව්‍ය ආකෘතිය, භාෂාව හා අලංකාර භාවිතයෙහි වූ නියමයන් ක්‍රමයෙන් වෙනස් වී මෙම යුගයේ දී කවිය සමකාලීන දේශපාලන, ආර්ථික, සමාජීය හා සංස්කෘතික වෙනස් වීම්වලට සමගාමී ව බිහි වූයේය. කවියේ ආගමික මුහුණුවර, පොදු ජනයාගේ ලෞකික අත්දැකීම් හා හැඟීම් ප්‍රතිනිර්මාණය කරා විතැන්වෙද්දී භාෂාවේ වූ පණ්ඩිත ප්‍රිය වූ විදග්ධ භාවය ක්‍රමයෙන් ව්‍යවහාරික භාෂාවට සමීප විය. කවිසමයානුගත අලංකාර හා රීතීන් වෙනුවට පොදු ජන සුබාවබෝධය හා අරමුණු සාධනය උදෙසා වූ අලංකාර හා රීතීන් වෙත කවීහු නැඹුරු වූහ. මුද්‍රණ තාක්ෂණයේ ආගමනයත් සමග කවිය පොදු ජන සමාජය අතර ජනප්‍රිය සාහිත්‍ය මාධ්‍යයක් බවට ක්‍රමයෙන් පත් විය. එතෙක් පැවතියා වූ සම්භාව්‍ය පද්‍ය සාහිත්‍යයේ හා ඉන් පසු පොදු ජන සාහිත්‍යයක් කරා විතැන් වූ කවියේ නොමඳ පෝෂණයත් බටහිර සාහිත්‍යයේ ප්‍රබල ආභාසයත් ලබමින් එය සිදු විය.

නූතන කවියේ ප්‍රථම භාගයේ කවීන් අතර පියදාස සිරිසේන, ආනන්ද රාජකරුණා, ජී. එච්. පෙරේරා හා එස්. මහින්ද හිමි ප්‍රමුඛ වෙති. එවකට යටත් විජිතකරණයට ලක් ව සිටි ශ්‍රී ලාංකේය ජනතාව එම මානසිකත්වයෙන් මුදවා ගනු වස් 'ජාත්‍යනුරාගය' කුළුගැන්වෙන කාව්‍ය බන්ධනය කිරීමට මෙම යුගයේ දී ප්‍රමුඛත්වය හිමි විය. ඒ සඳහා කේන්ද්‍රය වශයෙන් ළමයා යොදා ගත් බව ඉහත කවීන්ගේ කාව්‍ය සමුච්ජ නිරීක්ෂණය කිරීමේ දී විශද වෙයි. එම යුගයේ කවිය වෙසෙසින් ම මෙහෙය වූයේ යුගයේ අවශ්‍යතාව වෙනුවෙනි. එහෙයින් මෙම කාව්‍ය අධ්‍යයනය කළ යුත්තේ ඒ ඒ කවි හුදෙකලා ව ගනිමින් නොව යුගයේ සමාජ පසුබිම කෙරෙහි සවිඥානික වෙමිනි.

මින් පසු අවධිය දී ඉතා ප්‍රබල ලෙස කවිය පොදු ජනයාට සමීප වූ කාල වකවානුවක් ලෙස සැලකිය හැකි ය. සාගර පලන්සූරිය (කේයස්), විමලරත්න කුමාරගම, පී.බී. අල්විස් පෙරේරා, බී. එච්. අමරසේන, මීමන ප්‍රේමතිලක, එච්.එම්. කුඩලිගම, ශ්‍රී චන්ද්‍රරත්න මානවසිංහ යන කවීහු මෙම යුගය නියෝජනය කළහ. ප්‍රමාණාත්මක ව ඉතා විශාල සංඛ්‍යාවක් කවි ලියැවුණු මෙම යුගයේ කවිය ජනතාව අතර පතළ වීම කෙරෙහි මුද්‍රණ ශිල්පයේ දියුණුව ඍජු ව බලපෑවේ ය. කවි පොත්, කවි සඟරා, කවි කොළ සුලබ වූ මෙම යුගයේ බොහෝ කවීහු බටහිර රොමැන්ටික් කවීන්ගේ ආභාසය නොමඳ ව ලදහ. ඒ අනුව ඔවුන්ගේ කවිය ඊට පූර්ව යුගයේ කවීන් ගෙන් බෙහෙවින් වෙනස් විය. වස්තු විෂය විවිධ වීමත් භාෂාව සරල හා සුගම වීමත් භාව ගෝචර උපමා රූපකවලින් සමන්විත වීමත් මෙහි විශේෂ ලක්ෂණ ලෙස දැක්විය හැකි ය. ස්ත්‍රිය හා ස්ත්‍රීපුරුෂ ප්‍රේමය සෞන්දර්යාත්මක ව චිත්‍රණය කිරීමට බොහෝ කවීන් පෙලඹුණු අතර පුද්ගල හා සමාජ අත්දැකීම් මානව දයාවෙන් යුක්ත ව ප්‍රතිනිර්මාණය කිරීමට මොවුහු නිබඳව ම උත්සාහ ගත්හ.

නූතන කවිය සම්බන්ධව සලකා බැලීමේ දී 'හෙළ හවුල' සාකච්ඡාවට භාජනය කළ යුතු වෙයි. කුමාරතුංග මුනිදාස පඬිවරයාගේ පුරෝගාමීත්වයෙන් ඇරඹුණු ව්‍යාකරණ ශාස්ත්‍රය සම්බන්ධ දැඩි මතධාරී ගුරුකුලයක් වන මෙහි සිංහල කවිය කෙරෙහි සැලකිය යුතු දායකත්වයක් සැපයූ කවීහු කිහිප දෙනෙක් ද වෙති. ස්වකීය භාෂා මතවාද නිර්මාණ කාර්යයේ දී පවුරක් වුව ද සූක්ෂ්ම ව නිරීක්ෂණයේ විශිෂ්ට නිර්මාණශීලී ප්‍රතිභාවක් කුමාරතුංග මුනිදාස, අරිසෙන් අහුබුදු, රැයිපියල් තෙන්නකෝන් වැනි කවීන්ගේ නිර්මාණවලින් පිළිබිඹු වෙයි.

ඉහත අවධීන්හි කවියේ වූ දුබලතා හඳුනා ගනිමින් මානව හා සමාජ අත්දැකීම් ප්‍රතිනිර්මාණය කරනු වස් නවමු කාව්‍ය ප්‍රස්තුත, භාෂා හා රීතීන් මෙන් ම අලංකාර සම්ප්‍රදායක කාලීන අවශ්‍යතාව කාලීනව පැන නගිමින් තිබූ යුගයක ජී. බී. සේනානායක **පලි ගැනීම** (1948) නම් වූ ස්වකීය කෙටි කතා සමුච්චයට අන්තර්ගත කොට "ගද්‍යයත් පද්‍යයත් අතර රචනා විශේෂයක්" ලෙස නම් කරමින් 'නිදහස් පද්‍ය' ආකෘතිය කවියට හඳුන්වා දෙයි. සිරි ගුනසිංහ ඔහු විසින් ම 'බුද්ධි ගෝචර කාව්‍ය' ලෙස හඳුන්වා දෙන නිසඳැස් කාව්‍ය සම්ප්‍රදාය ද බිහිවන්නේ මීට තදාසන්න කාලයක දී ය. 1956 දී **මස් ලේ නැති ඇට** යනුවෙන් කාව්‍ය ග්‍රන්ථයක් ප්‍රකාශයට පත් කළ සිරි ගුනසිංහ "කවියෙහි ඇත්තේ බුද්ධියෙන් ග්‍රහණය කර ගත යුතු හැඟීම් හා අදහස් ය" යන මතයෙහි තරයේ එල්බ සිටියෙකි. ඔහු කවිය නවමු මාවතකට ප්‍රවේශ කිරීමේ නැතිනම් සිවුපද ආකෘතියෙන් මිදී නව්‍ය කාව්‍ය සම්ප්‍රදායකට ප්‍රවේශ කිරීමේ කාර්යයේ දී ප්‍රබල මැදිහත්කරුවා ලෙස හැඳින්වීම සාවද්‍ය නොවේ. මෙසේ

ආරම්භ වූ 'නිසඳැස් කාව්‍ය' සම්ප්‍රදායෙහි ඇතැම් දුබලතා පැවතුණත් කවි රස විඳින ජනයාට එය ආගන්තුක අත්දැකීමක් විය. ඒ අනුව නිසඳැස් කවියෙහි නිෂේධනීය ලක්ෂණ බැහැර කරමින් සාධනීය ලක්ෂණ උකහා ගනිමින්, සම්භාව්‍ය සිංහල පද්‍ය සාහිත්‍යයෙන් ද ජන කාව්‍ය සම්ප්‍රදායෙන් ද, විදේශීය කවියෙන් ද නොමඳ ආභාසය ලබමින් නූතනය දක්වා කවිය රැගෙන ආ ප්‍රධාන පුරෝගාමීන් ලෙස ගුණදාස අමරසේකර හා මහගම සේකර යන කවීන් දෙපළ සැලකිය හැකි ය. මහගම සේකරගත් මාර්ගය අනුව ගිය රත්න ශ්‍රී විජේසිංහ, දයාසේන ගුණසිංහ, පරාක්‍රම කොඩිතුවක්කු, මොනිකා රුවන්පතිරණ වැනි කවීන්ට හා කිවිඳියන්ට ප්‍රමුඛස්ථානයක් නූතන කවි කෙතෙහි හිමිවේ. නූතනයෙහි දී කවිය අර්ථපූර්ණ හා භාවපූර්ණ මාධ්‍යයක් බවට පත් කිරීමෙහිලා නන්දන වීරසිංහ, යමුනා මාලිනී පෙරේරා, එරික් ඉලයප් ආරච්චි වැනි කවියෝ හා කිවිඳියෝ පුරෝගාමී වූහ. ඒ අතර ලක්ශාන්ත අතුකෝරළ, මංජුල වෙඩිවර්ධන, මහින්ද ප්‍රසාද් මස්ඉඹුල, සුහර්ෂණී ධර්මරත්න වැනි තරුණ කවීහු ද වෙති.